

Kolorystyka

Scenariusz lekcji dla szkół podstawowych

Materiały:

- laptop z podłączonymi głośnikami i dostępem do Internetu;
- rzutnik multimedialny;
- nagrania:

- Modest Musorgski [Promenada i Gnom](#) z cyklu **Obrazki z wystawy**

Wykonawcy:

Wielka Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia i Telewizji w Katowicach

Antoni Wit – dyrygent

Producent: Polskie Radio

- Modest Musorgski [Promenada i Gnom](#) z cyklu **Obrazki z wystawy**

Transkrypcja na dwa fortepiany Russela Warnera.

Wykonawcy:

Neal and Nancy O'Doan

- Antonio Vivaldi [Wiosna](#) z cyklu **Cztery pory roku**

Wykonawcy:

Zyta Piechowska-Andrzejewska – skrzypce

Concerto Avenna Andrzej Mysiński – dyrygent

Producent: Polskie Radio SA

- Edward Grieg [I Suita Peer Gynt op. 46](#)

Wykonawcy:

Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia i Telewizji w Krakowie

Tadeusz Wojciechowski – dyrygent

Producent: Polskie Radio SA

- Camille Saint-Saëns [Karnawał zwierząt](#)

Wykonawcy:

Andrzej Bauer – wiolonczela

Tamara Granat – fortepian

Andrzej Gubernat – kontrabas

Waldemar Malicki – fortepian

Polska Orkiestra Radiowa

Wojciech Rajski – dyrygent

Producent: Polskie Radio SA

- Wolfgang Amadeusz Mozart [Requiem](#)

Wykonawcy:

Arsys Bourgogne

Camerata Salzburg

Dorothee Miels – sopran

Marianne Beate Lielland – alt

Markus Schäfer – tenor

Tijl Faveyts – bas

Pierre Cao – dyrygent

- prezentacja „Elementy dzieła muzycznego – kolorystyka”;
- karta pracy: kolorystyka;
- przybory plastyczne (kredki, farby);
- magnesy.

Metody nauczania:

- pogadanka
- pokaz
- ćwiczenia.

Formy:

- praca indywidualna
- praca zbiorowa.

Przebieg lekcji:

1. Faza wstępna

- Powitanie
- Sprawdzenie obecności
- Podanie tematu lekcji.

2. Faza realizacyjna

- Wprowadzenie dotyczące elementów dzieła muzycznego. Do elementów dzieła muzycznego zaliczamy: melodykę, rytmikę, harmonikę, agogikę, artykulację, dynamikę i kolorystykę. Wszystkie te elementy współdziałają ze sobą, tworząc dzieło muzyczne.
- Elementem, który decyduje o barwie dźwięku, jest KOLORYSTYKA. Ta sama melodia wykonana np. na fortepianie, zaśpiewana i wykonana przez orkiestrę będzie miała inne brzmienie. Kolorystyka jest zatem związana ze środkami wykonawczymi. Im większa i bardziej urozmaicona jest obsada, tym większe możliwości kształtowania kolorystyki. O zmianie barwy może decydować również zmiana rejestru na danym instrumencie.
- Aby zobrazować to zjawisko, nauczyciel demonstruje dwa nagrania tego samego utworu:

- Modest Musorgski *Promenada i Gnom* z cyklu *Obrazki z wystawy* ([wersja oryginalna](#) i [transkrypcja na fortepian](#))

Nauczyciel zadaje uczniom pytanie: jaka była różnica między tymi dwoma wykonaniami (prezentuje jedynie fragmenty utworu). Przykład pierwszy to opracowanie kompozycji Musorgskiego na dwa fortepiany, przykład drugi to wersja na orkiestrę symfoniczną autorstwa Maurice'a Ravela.

- Barwę dźwięku, czyli kolorystykę, można wyrażać za pomocą środków pozamuzycznych. Nauczyciel rozdaje uczniom karty pracy. Zadaniem uczniów jest stworzenie ilustracji do wysłuchanej muzyki. Pierwszym utworem są *Cztery pory roku* Antonia Vivaldiego. Nauczyciel nie podaje, której części koncertu będą słuchać (czyli której pory roku – tu [Wiosny](#)). Można zademonstrować I część dwukrotnie. Przed rozpoczęciem zadania uczniowie mogą zobaczyć prace swoich rówieśników zamieszczone w prezentacji – można je również zademonstrować na koniec lekcji, w zależności od woli nauczyciela.
 - Drugim utworem, który nauczyciel włącza, klikając na hiperłącze, jest fragment [Peer Gynta](#) Edvarda Griega – część zatytułowana jest *Poranek*. Również tej informacji nauczyciel uczniom nie podaje. Podobnie jak poprzednio, jeśli wystarczy czasu, utwór może być demonstrowany dwukrotnie.
 - W trzecim okienku uczniowie wyrażają swoje graficzne odczucia wobec [Karnawału zwierząt](#) Camille'a Saint-Saënsa. Początek utworu to *Introdukcja i marsz królewski lwa*. Nauczyciel może oczywiście wybrać inną, dowolną część, np. *Słoń* lub *Łabędź*. Podobnie jak przy poprzednich utworach uczniowie nie są poinformowani o nazwie części.
 - Utworem ostatnim jest [Requiem](#) Wolfganga Amadeusza Mozarta. Requiem to inaczej msza żałobna.
 - Po zakończeniu zadania nauczyciel zbiera podpisane na odwrocie karty pracy i zawiesza za pomocą magnesów na tablicy.
3. **Faza podsumowująca**
- Nauczyciel informuje uczniów o szczegółach związanych z wysłuchanymi utworami: pierwszy to była wiosna, drugi – poranek, trzeci lew, a czwarty msza żałobna. Następnie pozwala uczniom podejść i zagłosować na pracę, która ich zdaniem najlepiej oddaje charakter utworów.

Uwaga: Jeżeli w czasie lekcji zabraknie czasu na wysłuchanie wszystkich utworów, można poprosić uczniów o dokończenie prac w domu (wysłuchać utworów mogą w Internecie). W tym przypadku na omówienie prac i podsumowanie przeznaczają się początek kolejnej lekcji.

Katarzyna Broj

Załączniki:

1) Prezentacja - do pobrania [tutaj](#)

2) Karta pracy - do pobrania [tutaj](#)